

rőtön nem enged szabad lábra s nem állítandja a hadsereg élére, melynek Anglia oldala mellett kellend harcolnia az oroszok ellen, akkor a császári palotát foglyútdandják s őt magát — Abdul Hamidot — a trónról le fogják rántani. Megközelítőleg fogalmunk lehet a törökök hangulatáról a fővárosban.

* **Ujabb összeesküvés Oroszországban.** Mint Berlinből távirják, Kronstadt városában nihilista összeesküvés fedeztetett föl a katonák között. A főbb részesek Schlüsseltburg várába csukattak.

* **Károly fejedelem** következőleg nyilatkozott b. Stuart orosz dípl. ügyöknök:

„Románia bizik benne, hogy európa nem fogja engedni Románia jogainak megsemmisítését; kijelentette továbbá, hogy a kormány átköltözik Krajovába. Ide fog vonulni a törvényhozó testület is. A hadügyminiszter intézkedéseket tesz, hogy a hadsereget 80.000 főre emelje; a fegyverek Angliában vásároltatnak.“

A keleti kérdés.

A diplomáciai tárgyalásokról kevés hír érkezik, de annál több a hadi készülétekről. Csak egy berlini sürgöny igyekszik még némi halvány reményt nyújtani, jelentvén, hogy miután Anglia visszautasította a demarkacionális vonal iránt tett javaslatokat, jelenleg arra törekednek, hogy a kongresszus üljön össze a nélkül, hogy az angol és orosz haderők visszavonatanának s csak egy semleges terület jelöltesse ki közöttük.

Főlöszleg volna bizonyítani, hogy még ha a kongresszus utjában álló többi elvi akadályok mind elháríthatnának is, a diplomáciai tanácskozás szemközt álló seregekkel egyszerűen képtelenség. Nem is veszi e terveket senki komolyan, legkevésbé Anglia és Oroszország, mindkettő már csak arra törekedvén, hogy mentől kedvezőbb katonai helyzetet biztosítson magának. Az oroszok terve, hogy vasárnap templomlátogatás ürügye alatt tömegesen vonuljanak Konstantinápolyba, nem sikerült. Egy 27-iki sürgöny tudatja, hogy a görög archimandrita megtagadta a templomok átengedését. Horny tengernagy azonban még sem bizik egészen; három angol hadi hajó, a „Ruby“, „Jonch“ és „Flamingo“ 26 án a Bosporus torkolata elé vitorlázott és az aranyzarv közelében, a szeráj-fokkal szemben foglalt állást.

Csupán az oroszok elleni bizalmatlanság folytán történt-e ez intézkedés, vagy más fontos események is kísérik állanak a fővárosban; rövid idő alatt megtudjuk. A szultán elleni izgatás és az oroszok elleni elkeseredés folyton nő, a városban kóborló orosz katonaság és a nép közt már véres összeütközés történt s a forradalom kikerülhetetlennek látszik, ha Abdul Hamid folytatja az oroszokkal való cimboráskodást.

Szentpétervártól, mint egy sürgöny jelenti — legközelebb kihirdetik az ostromállapotot. Az összeesküvések, zavargások oly fenyegető jellegű kezdenek ölteni, hogy a rendes bíróságok már nem boldogulnak.

Ujabb szerb-orosz szövetség. Nándorfehérvárról írják: A szerb minisztertanács meghallgatván a Szentpétervárról visszatért Lesjanin tábornok előterjesztését, elhatározta, hogy „szövetségre lép“ (!)

azt bizonyítják, hogy nem vidám gondolatokkal foglalkozik.

Ekkor megnyílt az oldalánál levő ajtó és Helén asszony lépett be. Látszott, hogy a fiatal asszony örömtől izgatott volt, arcán gyenge pir mutatkozott és szemei boldogságtól sugárzottak. Megállt mostoha leánya mellett, hogy beszéljen vele, lehajolt hozzá és kezét vállára fektette. Azonnal életet nyert e mozdulatlan alak. Hirtelen heves mozdulattal, mintha valami kellemetlent akarna lerázni magáról, távolította el e kezét vállairól. Felugrott és most mostoha anyjáról szemben állott, látszólagosan haragos szavakat intézve hozzá. Hirtelen megszűnt, elfőrdé arcát kezeivel és szenvedélyes könyekbe tört ki. Ez után kisetett a szobából, az ajtót hevesen becsapva maga után.

— Mily indíthatos természete van e leánynak! mondá Schack elégtelen hangon. — Vele együtt élni valóságos kín lehet. Ha nekem itt érvényesíthető befolyásom volna, azonnal eltávolítanám a háztól e kis zsarnokot. Komoly felügyelet alá kellene jönnie; valamely szigorú intézet egy-két évig reá nézve hasznos volna.

— Ha a leány tizennyolc éves, nem igen lehet iskolaszobába dogni! — viszonzá a doktor. — De én mégis tudnék egy orvosságot: olyan férjet kellene számára keresni, ki őt kellő korlátok között tudná tartani.

— Ne nézz engem oly vizsga szemekkel! — kiálta Schack nevetve. — Sőt ha fel is ismernéd bennem az ezen szerephez szükséges tulajdonokat, még se venném rá magam e hamis teremtés megfektetésére.

— Helén asszony iránt való barátságból sem? — kérde mosolyogva a doktor. — Félreismerhetetlen, hogy szenved ő a kedélyek ezen egyenlőtlensége alatt. Nézz oda, mennyire gondolatokba merülve és mily leverten áll ott.

(Folytatás köv.)

Oroszországgal s mozgósítja az egész szerb hadsereget.

Az angol hadi készülétekről írják: Kanadából Európába legközelebb csapatokat fognak szállítani. Először hihetőleg 10.000, később 25.000 embert hoznak át. A gyermati hivatalhoz igen kielégítő jelentések érkeztek a gyarmatokbeli nép hangulatáról, úgy hogy helyi csapatok felállítása a gyarmatok védelmére igen könnyű lesz. Indiából hivatalos jelentések szerint 200.000 főnyi kitűnő csapatot lehet Európába szállítani. Az angol kormány tudakozásai folytán kitűnt, hogy 100 nál több első osztályú gőzöst lehet cirkáló szolgálata be rendezni, mi a kereskedelmi hajózás védelmére nagyrésztük lesz.

Konstantinápoly, ápril 28. Sadyk pasa miniszterelnök egészségi okokból benyújtá lemondását. Azt hiszik, hogy az egész kabinet le fog közzönni.

Bécs, ápril 27. Londoni hírek jelentik, hogy Konstantinápoly körül orosz és angol katonák között összekoccanások történtek. A hajójai visszavonulásáról szó sincs.

London, ápril 27. Hire van, hogy pánfélős hajókból és más hadi gépezetből haladéknélkül egy erős hajóhad fog felszereltetni, mely a keleti tengerre küldetik. E hajóhad mintegy 20 hadi járműből álland.

A mohamedán fölkelés Bulgáriában.

A fölkelés a rhodopei hegyek között erősbödik. A fölkelők nagy részét a pomákok (mohamedán vallású bolgárok) képezik, kik bolgárok üldözései elől a hegyekbe menekültek által folyvást szaporodnak.

A fölkelés főleg azért keletkezett, mert a bolgárok a visszatérő törököknek birtokait vitassák, s vagy maguk irték el őket, vagy denunciaciók folytán az orosz katonai hatóságok által kergetteték el őket. A fölkelőkkel való alkudozásokról szóló hírek koraikak. Az oroszok erősítéseket sürgetnek, az utak járhatatlansága azt azonban igen megnehezíti.

A lakosság magvát az ozmánok képezik. Legsűrűbben vannak a masztanlii és gümüldsinai kerületekben. Statisztikai adatok szerint a masztanlii községben az ozmán férfilakosság 10.000, a gümüldsinaiában pedig közel 20.000 főre megy. Demotika körül, Drinápoly és Enosz fele utján körülbelül 3000 török férfi lakik, haskődi kerületben, a Rodope északi lejtőjén, mintegy 20.000. A nyugati hegység (Deszopotodag) főnsíkjain székelnek a jurukok, ennek völgyeiben a pomákok, kiknek száma a jurukokkal együtt körülbelül huszonezzer férfiúra tehető.

A mohamedán férfi lakosság tehát az egész Rodope hegységben kerek 80.000-re mehet. Legharciasabbak köztük a pomákok, a kik, valamint Törökországban az iszlámra áttért többi népei is (bosnyákok, kréataik, lázok, albánok) sokkal fanatikusabbak, mint az igazi ozmánok, a kiknek a tolerancia tekintetében sokkal rosszabb a híruk, mint megérdemlik. Katonai tekintetben említett sem érdemelnek a jurukok, kiknek munka-, béke- és vendégszeretetük példabeszédé lett Tráciában és ezen túl. E részben hasonlítanak a tatárokhoz ámbár a jurukok értelmesebbek és toleransabbak is. Ha ezeket valamint az utóbbi háborúban elpusztultakra ötven-hatvan százalékot, végre a 10 éven alóliaikat és az 50 éven fölfeleket beszámítjuk, az egész Rodope hegységben megközelítőleg 25.000 re tehető a harc képes férfiak száma, a kik ha csakugyan oly jól vannak felfegyverezve és vezérelve némi kellemetlenséget csakugyan okozhatnak az oroszoknak Ruméliában. Azonkívül ez a terület nagyszabású hadjáratra nem alkalmas, és a fölkelők hátvéde egészen az aegri tengeri terjed és mátrésről görögországi Macedoniába is benyulik, idővel nagy guerilla harc fejlődhetik ki belőle, mely egészen türhetetlenné válhatik az orosz seregekre.

A muszka titkos kormány kiáltványa.

Nagy dolog az, midőn Oroszországban a külbonyodalmakat arra használják fel, hogy szabadságot kérjenek a cártól, a mitől ez úgy irtózik, mint ördög a tömjéntől. És a nép mind hangosabban kiáltja a jelszót „szabadság“, mert jogot formál rá attól a cártól, a ki e jelszó alatt ontotta fainak vért. Azt mondják most a cárnak odahaza: „Ha szabaditani mentél moshová, adj szabadságot idehaza, így elhiszik, hogy a cárokban van érzék a korszellem iránt.“

Két hatalom van most Oroszországban: az egyik a látható másik a titkos. E két hatalom elkeseredve küzd egymás ellen. Ma még a látható az erősebb, holnap már a titkos lehet azzá. A titkos pedig ugyancsak készül azzá lenni. Kétéi, irományai, izgató felhívásai máris tömérdek dolgot adnak a rendőrségnek. Hogy mily huokat penget a titkos kormány, annak bizonyáguál szolgáljon a következő kiáltvány:

„Hüségese nép, ébredj, ragadj fegyvert a zsarnokok ellen és állj boszut!“

Most következett be a kedvező időpont, mert elviselhetlenek, tarthatlanok az állapotok Muszkaországban. — Országunk egyik határától a másikig nincs egyetlen pont, hol az ember a cár hóhérai elől biztonságban lehetne.

A cár keze, kivétel nélkül, mindnyájunkra

nehezedik, elkezdve a népiszkolai gyermektől, egész a tartalék hadsereg őregjeig, az egész emberi életre, a bölcsőtől a sírig, fivéreink és nővéreink egész phisikai életképességére nehezedik a cár keze, — mindent elfojtva és az önkény eszközüvé lealacsonyítva. . . .

A defíci államháztartásunkban többé nem fedezhető. Élet és egzisztencia meg van semmisítve, éhség és járványok a következmények. Alig hogy a háború befejeztetett, már egy másik sokkal veszedelmesebb közeledik. A nyomorúság, mely egy 50 milliónyi nemzet fölött uralkodik, beláthatlan végű. Mily borzasztó sötét jövő!

A nép nyomorúsága már oly mérveket öltött, mint sehol-másutt a föld kerekéségén. Még tovább is az iga alatt akartok nyögni? Még továbbra is a világ gunyitágyává akartok maradni?

Fel testvérek, fegyverrel!
Fel a haladás, a szabadság és igazságos jogunk nevében!

Európa, mely rabszolgáságunkért eddig megvetett, ezután tisztelni fog, mert mint szabad nép akarunk élni!“ . . .

Fővárosi levél.

Budapest, 1878. ápril 23.

Husvétvasárnapján a nemzeti színház nem közönséges élvezetett nyújtott a közönségnek, noha a kritika is hozzáférhetne némi tekintetben a dráma, opera és táncelőadásához, ha ezt a jótékony céllal nem ellenene. Az est legjobbját kétségtelesen Arany János „Tengeri hantás“ (a mit nálunk „Kukorica fosztás“ vagy „Törökbuszabontás“-nak neveznek) című balladája képezte, a mit Nagy Imre szavalt balladáson. A mennyire a szép költeményt egy hallásra megérteni és megítélni lehet, elmondható róla, hogy az: A r a n y költészetének egy újabb a r a n y terméke. Az érzelem mélysége az egészen plastikus alkotása jellemzi ezt is, mint Arany többi balladái. Alljon itt az E—r ismeretése.

Dalos Eszti szép árva leány volt. Tuba Ferkó deli juhász. Megszereték egymást, de szerencsétlenségre. A legény hűtlen lett, a leány családott világszegényre. . . . Szegényet eltemették vele együtt a sírba, s csak mikor a legény haza került sokára s hallotta szegény Eszti sorsát, támadt fel lelkében a gyötörő fájdalom. Ki ki járt a temetőbe oda volt nyugalma. Behunyt szemmel járt-kelt a holdvilágon, muszikát hallott nagy fenn, meszsze, Dalos Eszti hangját, bánatos hívó hangját. A holdkóros fűszaladt a boglyára, azután a falu hegyes tornyára kapaszzkodott volna, de nem érte, s mikor 12 ót vert az óra, a kisértetek órájában onnan bukkot a mélységbe.

Ez a népies költeményben előadott története két szívnek.

Sajnos, hogy a költő a számos meghívásnak nem tehetett eleget, minthogy gyöngékedése nem engedte az előadáson megjelenhenni.

Odry Lehel népdalai — Szigligeti darabjából — természetesen megújratattak. Többnyire melancholikus hangszínezetűek megfelelő da'ókat választott, mint: „Az alföldön halász legény vagyok én“, „Végig mentem az ormódi temetőn“, „Nincs edesebb a hevesi dinyéné!“ stb. s éneke valódi művészi volt. Nem képezi ugyan a műsorozat „tételét“ de meg kell említenem, hogy a szép nagyruha daliás termeten — milyennek Nagy Imre és Odry örülhet — kellemes látvány s szükség is van arra, hogy legalább ilyen alkalmakkor láthassuk, hogy a szép magyar nemzeti viselettel véggkép el ne szokjunk.

Általános hatást keltett Szigligeti legutolsó drámájának „Perényiné“ előadott töredéke. Felekinté asszony játszotta a címszerepet teljes élénkséggel és helyes érzéssel.

Azon jelenet után, midőn kis fiát a török fogságba került szeretett férj megmentése végett átadja a szultán küldötteinek, az anyai fájdalom tulsúlyra kerültevel azonban ismét vissza akarja ragadni de már későn, mert míg férj és gyermek fölött példétlődt, gyermekeit elragadták, s az anyai kétségbeesés sikoltásával rogy össze: négyezer tapsolták ki.

A kiállítás és jelmezek igen szépek voltak. Mint zenei ujdonságot, az ujjában feltűnt zenei tehetség Szabó Ferenc „Ahasver Rómában“ című operájából, a nemzeti színház összes zenekara adott elé részleteket, a harmadik felvonás előzenéjét és a „Nyμφák táncá“-t. — A zeneszerzőt kétszer hívták ki.

„Hunyadi László“-nak csaknem fele került színe s Erkel maga vezényelt. Nagyné Bensa Ida asszony és Ellinger mint rendesen remekeltek, s ha már meg nem szoktuk volna, legfőkébb az tűnnek fel kissé sajtáságon, a történelmet és a természet rendjét felforgató színben, hogy Szilágyi Erzsébetet inkább tartanók Hunyadi László leányának, mint Hunyadi Lászlót Szilágyi Erzsébet fiának.

—Gy.—

Vidéki élet.

Erdővidék, 1878. ápril 27.

Tisztelt Szerkesztő ur!
Ígéretem szerint a házi ipar meghonosító egyesület második s egyszersmind alakuló gyűléséről tudósítást a következőkben teszem meg.